

بنزین، سهمیه‌بندی

تولید کشاورزی

تقویت اقتصاد ملی

م. توحید

روزنامه نگار بخش اقتصادی

تولید و تجهیزاتی که به کار می‌رود به دلیل پرداخت سوبسید با شیوه‌های نادرست و تجهیزات قدیمی و غیراقتصادی ادامه می‌یابد و با وجود ضرورت به کارگیری روش‌های پیشرفته‌تر و اقتصادی‌تر، شیوه‌های غیر اقتصادی و قدیمی همچنان

مورد استفاده است.

به طور قطع باید انواع یارانه‌ها و نحوه پرداخت آنان اصلاح شود و بخش‌هایی که باید این یارانه‌ها را دریافت کنند بازنگری و اصلاح شوند ولی آیا چنین سنتی در ایران رواج داشته و دارد و برنامه‌ریزی‌هایی که برای تغییر شیوه پرداخت یارانه سوخت که با سهمیه‌بندی بنزین آغاز شده با چنین هدفی دنبال می‌شود؟ به نظر نمی‌رسد که تحولات سال‌های اخیر نشان دهد که برنامه جامعی برای اقتشار مختلف و بخش‌های اقتصادی که یارانه‌ها را به طور مستقیم و غیر مستقیم دریافت می‌کنند ارایه شده باشد. در واقع سهمیه‌بندی بنزین هدف مشخصی را دنبال نمی‌کند.

محروم از توجه و برنامه

به رغم این که قانون سهمیه‌بندی بنزین در بودجه سال ۸۶ به تصویب رسیده است ولی از آن هنگام به بعد هیچ برنامه‌ریزی مشخصی برای توزیع بنزین و نحوه سهمیه‌بندی آن ارایه نشد. این مساله عاقبت و پس از کش و قوس‌های فراوان در شب سه‌شنبه ۵ تیر ماه به اعلام سهمیه‌بندی بنزین منجر شد. انتشار این خبر در شهرهای بزرگ موجب بروز ناآرامی‌هایی شد ولی در این هیاهو کسی به این امر فکر نکرد که با اجرای این سیاست، تولید کالای کشاورزی و محصولات کشاورزی چه سرنوشتی پیدا خواهد کرد.

در ایران نقش بنزین در حمل و نقل بسیار بالاست. طبق آمارهای موجود در سال ۸۴ از کل یارانه انرژی معادل

تولید هر کالایی، محصول کار گروهی از افراد به همراه مصرف مواد اولیه و خامی است که مجموعه این عوامل محصولی را به وجود می‌آورد که کیفیت این مواد و نوع کاری که برای تولید آن شده ارزش آن را تعیین می‌کند. اگر تولید یک کالا اقتصادی نباشد و هزینه تولید به قیمت مناسبی در بازار منجر نشود، امکان تداوم تولید وجود ندارد. در واقع در صورت عدم توجه به هزینه تولید یک کالا، امکان تداوم تولید کالا وجود ندارد و در نهایت تولیدکننده نمی‌تواند به کار خود ادامه دهد و کارخانه به تعطیلی کشیده می‌شود.

پیچیدگی تولید در ایران

در ایران علاوه بر مشکلات فراوان ناشی از بوروکراسی دولتی و موانع متعدد قانونی و غیر قانونی در راه تولید، یک مشکل مهم و نامحسوس وجود دارد و آن تزریق یارانه‌های متعدد و غیر هدفمند در اقتصاد است. این یارانه‌ها شرایطی به وجود آورده که تولید برخی کالاها سودآور به نظر برسد در حالی که در صورت عدم پرداخت یارانه تولید به آن بخش سودآور نیست و برعکس یعنی تولید کالا غیر اقتصادی به نظر می‌رسد، در حالی که اقتصادی است. تداوم پرداخت یارانه‌های بی‌هدف در اقتصاد ایران موجب شده تا فعالان اقتصادی دچار انحراف شده و با دریافت نشانه‌های غلط به سوی بخش‌هایی برای تولید روی آورند که اقتصادی نیست و یا ارتباطی با اقتصاد ملی ندارد. یک خسارت دیگر پرداخت یارانه این است که در اغلب بخش‌های اقتصادی شیوه‌های

۳۱/۷ درصد که ۱۲۷ هزار و ۷۶۹ میلیارد ریال بوده به این بخش اختصاص داده شده است. اگر چه میزان یارانه انرژی در بخش کشاورزی در همین سال از کل یارانه پرداختی ۸۳ ۶ درصد بوده و به ۲۵ هزار و ۴۷۹ میلیارد ریال رسیده، ولی به دلیل سهم مصرف بنزین در حمل کالای کشاورزی هرگونه تغییر در نحوه عرضه بنزین تأثیر بالایی در هزینه مصرف کالای کشاورزی دارد. طبیعی است که با سهمیه‌بندی بنزین، کالای کشاورزی نیز تحت تأثیر قرار گرفته و قیمت میوه، سبزی و دیگر محصولات کشاورزی که نیاز مصرفی روزانه مردم است، افزایش یابد.

طبیعی است که این افزایش مانند دیگر تحولات در اقتصاد کشور به طور مستقیم در زندگی کشاورزان و تولید کشاورزی نقش نداشته باشد و تنها حاصل آن به افزایش درآمد واسطه‌ها منجر شود. بنابراین باید از وارد آمدن خسارت این تصمیم به کشاورزان کاست تا پس از افزایش قیمت‌ها، تصمیم‌های بعدی مسوولان به وارد آمدن خسارت بیشتر به کشاورزان منجر نشود.

حذف سوبسیدهای بی‌هدف به سود

کشاورزان

باید توجه کرد که بخش کشاورزی به دلیل وابسته بودن به عوامل درونی اقتصاد و خودکفایی بالا، به واردات (ارز) و مصرف انرژی فراوان وابسته نیست و در واقع سهمیه‌بندی و یا حذف سوبسیدهای انرژی تأثیر مثبتی بر آن دارد و به طور کلی اقدامی در حمایت از کشاورزی

سهیمه خودروهایی که برخی از صاحبان املاک کشاورزی نیز دارند بر اساس سهمیه‌هایی که اعلام شده به آنان داده می‌شود، ولی به طور کلی سهمیه‌بندی بنزین قیمت حمل و نقل کالا را افزایش داده و بخش عمده‌ای از دارندگان زمین‌های کشاورزی وسایل نقلیه شخصی ندارند و برای حمل محصولات خود به مراکز عرضه از روش کرایه وسایل حمل و نقل عمومی - خصوصی استفاده می‌کنند. علاوه بر این، این گونه کشاورزان چه صاحب زمین‌های کشاورزی کوچک و یا بزرگ باشند، به طور معمول از وسایل و تجهیزات مختلفی مثل اره، تیلر و دیگر وسایل استفاده می‌کنند و به همین دلیل این نوع وسایل نیز با کمبود بنزین روبه‌رو خواهد شد و طبیعی است که این امر با افزایش مشکلات آنان و هزینه‌ها موجب بالا رفتن هزینه تولید کشاورزی شود. آنچه مسلم است این امر نباید در صورت تاثیر بر قیمت‌ها شرایطی فراهم کند که به واردات کالای کشاورزی از خارج دامن زده و بخش کشاورزی را دچار مشکلات مالی بیشتر کند. این که دولت در هر بحرانی با کاهش تعرفه‌های واردات محصولات کشاورزی بخش کشاورزی را دچار خسارت کند نمی‌تواند توجیه‌پذیر باشد و باید سیاست‌های اثبات در بخش کشاورزی اعمال شود. بخش کشاورزی با توجه به نقشش در اقتصاد کشور که با کمترین سرمایه‌گذاری و مصرف نهاده‌های اقتصادی از جمله انرژی همراه است، ضمن ایجاد ارزش افزوده بالا و ایجاد شغل، سهم بالایی در تولید ناخالص داخلی دارد و باید بیش از همیشه مورد توجه و حمایت قرار گیرد.

است. ضریب انرژی نیز در بخش کشاورزی روند معقولی داشته و اگرچه در همه بخش‌ها به دلیل سیاست تثبیت قیمت‌ها، رشد و تعادل مصرف معکوس نسبت به سال‌های قبل مشاهده می‌شود، ولی در بخش کشاورزی مصرف انرژی روند قابل قبولی داشته است. با توجه به این آمارها، سهمیه‌بندی بنزین چه به لحاظ واقعی و چه به لحاظ روانی به افزایش قیمت کالاهای کشاورزی منجر می‌شود و این افزایش با توجه به سهم بنزین در حمل و نقل کالا، حداقل ۱۰ تا ۱۵ درصد ارزش انواع کالاهای کشاورزی را افزایش خواهد داد.

برای این تحول دولت می‌تواند با برنامه‌ریزی از تاثیر مخرب این تغییر بر کشاورزان بکاهد. تغییر قیمت محصولات اگر چه شدید نیست، ولی احتمال دارد برخی کشاورزان تحت تاثیر این تحول دچار زیان و خسارت شوند که اختصاص وام‌های با سود کم برای حمایت از این بخش می‌تواند مورد توجه قرار گیرد و از تاثیر این امر بر تولید، کشاورزی کشور با بحرانی مواجه خواهد شد که برخی تولیدکنندگان را دچار ضرر و زیان خواهد کرد. متأسفانه برای بخش کشاورزی و کاهش تاثیر سهمیه‌بندی بر حمل و نقل کالای کشاورزی هیچ برنامه مشخصی ارائه نشده و تنها از صاحبان وسایل موتوری غیر خودرو شخصی و موتور درخواست شده که برای ثبت نام و مشخص شدن میزان مصرف خود به مرکز استانی شرکت ملی پالایش و پخش مراجعه کنند. صاحبان انواع وسایل بنزین‌سوز غیرموتوری که سهمیه مشخصی برای آنان تعیین نشده است، در این فرایند سهمیه‌های آنان مشخص می‌شود و از میزان مشخصی بنزین برخوردار می‌شوند. اگر چه

است چرا که حذف سوبسید فعالان اقتصادی را به سوی عوامل درونی و بخش‌های با ارزش افزوده بالا هدایت می‌کند.

ولی باید این روند با برنامه‌ریزی و آگاهانه انجام شود تا به توانمند شدن اقتصاد ملی منجر شود. به طور کلی در ایران به دلیل درون‌زا نبودن اقتصاد بخش‌های عمده سرمایه به سوی فعالیت‌هایی هدایت می‌شود که کمتر به اقتصاد ملی سود می‌رساند. پول و سرمایه در بخش‌هایی است که کمتر برای کشور کار و درآمد ارزی تامین می‌کند. این امر موجب می‌شود تا افراد کارآفرین و با قابلیت‌های بالای اداره بنگاه‌های اقتصادی، به سوی بخش‌هایی جذب شوند که به اقتصاد کشور وابستگی کمتری دارد. بنابراین تغییر این وضع با حذف سوبسیدهای بی‌هدف قابل دستیابی است. حذف سوبسید موجب می‌شود توجه و برنامه‌ریزی در بخش کشاورزی اهمیت خود را به عنوان یک نهاد مهم اقتصادی بازابد و افراد کارآمد و توانا نیز به این بخش جذب شوند. بنابراین به طور طبیعی حذف سوبسید نگاه فعالان اقتصادی را به درون هدایت می‌کند. حذف سوبسیدهای بی‌هدف در واقع به تقویت اقتصاد ملی منجر می‌شود.

مصرف انرژی در بخش کشاورزی

مصرف انرژی در بخش کشاورزی تنها شامل بنزین نمی‌شود. کل فرآورده‌های نفتی و برقی، اقلام مصرفی در بخش کشاورزی است. سهمیه‌بندی بنزین تنها از سهم بخش کشاورزی در مصرف بنزین کاسته است. این کاهش طبیعی است که به افزایش قیمت کالاهای عرضه شده در بازار منجر شود. ولی شاید در برخی موارد به کاهش ارزش کالاهای کشاورزی تولیدی کشاورزان نیز منجر شود، چرا که ممکن است واسطه‌ها به بهانه گران شدن هزینه حمل، از قیمت کالای تولیدی شده کسر کنند. بررسی آمارهای موجود اطلاعات دقیقی از میزان تاثیر افزایش قیمت حمل بر قیمت کالاهای کشاورزی به دست نمی‌دهد. ولی طبیعی است که افزایش ۱۰ تا ۱۵ درصدی قیمت حمل و نقل که پیش از آغاز سهمیه‌بندی انجام شده به همین میزان در ارزش کالاهای کشاورزی افزوده شود.

در حال حاضر سهم بخش کشاورزی از کل مصرف انرژی کشور در سال ۸۴ معادل ۲۳/۷ میلیون بشکه

شرکت تولیدی پلیمرهای صنعتی
پولیکا نوین (پولیکا کرج)
 تولید کننده لوله و اتصالات UPVC با بهترین استانداردهای ملی و بین‌المللی
 دفتر فروش: کرج - شهر صنعتی - میدان استاندارد گلشن (A) و (B) - تلفن: ۰۲۶۱-۲۶۰۸۸۰۰ - ۰۲۶۱-۲۶۰۸۸۰۱
 www.polikanovin.com